

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2000-2001

---

28 FEBRUARI 2001

Wetsvoorstel tot wijziging van verschillende bepalingen over het recht van minderjarigen om door de rechter te worden gehoord

---

AMENDEMENTEN

Nr. 3 VAN MEVROUW NYSSENS

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

In het 5° van het eerste lid van de voorgestelde § 3, de woorden «tenzij de rechter, bij een bijzonder gemotiveerde beschikking, oordeelt dat het een zaak betreft van kennelijk ondergeschikt belang» vervangen door de woorden «tenzij de rechter, bij een bijzonder gemotiveerde beschikking, oordeelt dat de instemming van de partijen met de maatregelen betreffende de minderjarige een afdoende waarborg vormt voor de bescherming van het belang van de minderjarige».

Verantwoording

De term «een zaak van kennelijk ondergeschikt belang» bevat een onnauwkeurige formulering die aanleiding kan geven tot uiteenlopende interpretaties. Deze uitzondering op het recht van de minderjarige om door de rechter gehoord te worden, moet duidelijk worden omschreven. In het geval dat de ouders van de minder-

---

Zie:

Stukken van de Senaat:

2-554 - 2000/2001:

Nr. 1: Wetsvoorstel van mevrouw de Bethune c.s.

Nr. 2: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2000-2001

---

28 FÉVRIER 2001

Proposition de loi modifiant diverses dispositions relatives au droit des mineurs d'être entendus par le juge

---

AMENDEMENTS

N° 3 DE MME NYSSENS

(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Au 5°, alinéa premier du § 3 proposé, remplacer les mots «sauf si le juge estime, par une ordonnance spécialement motivée, que l'affaire dont il s'agit est d'intérêt manifestement secondaire» par les mots «sauf si le juge estime, par une décision spécialement motivée, que l'accord des parties quant aux mesures concernant le mineur garantit de manière satisfaisante la protection de l'intérêt du mineur».

Justification

La formule «intérêt manifestement secondaire» est une formule imprécise, qui peut donner lieu à différentes interprétations. Il convient de préciser cette exception au droit du mineur d'être entendu par le juge. Il nous semble que dans l'hypothèse où les parents du mineur s'entendent quant aux mesures qui le concer-

---

Voir:

Documents du Sénat:

2-554 - 2000/2001:

N° 1: Proposition de loi de Mme de Bethune et consorts.

N° 2: Amendements.

jarige het eens zijn over de maatregelen met betrekking tot deze minderjarige, en dit akkoord geen nadeel berokkent aan het belang van het kind, moet volgens ons het kind niet worden gehoord. Het kind kan hierdoor zelfs de dubbelzinnige indruk krijgen dat het beslissingsrecht heeft.

Nr. 4 VAN MEVROUW NYSSSENS

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

In de Franse tekst, in het 5° van het derde lid van de voorgestelde § 3, de woorden «le concernant et l'intéressant» vervangen door de woorden «le concernant ou l'intéressant».

Verantwoording

Overeenstemming met de Nederlandse tekstversie.

Nr. 5 VAN MEVROUW NYSSSENS

(Subsidiair amendement op amendement nr. 4)

Art. 2

In het 5° van het derde lid van de voorgestelde § 3, de woorden «of aanbelangt» doen vervallen.

Verantwoording

Zie de verantwoording bij amendement nr. 4.

Nr. 6 VAN MEVROUW NYSSSENS

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

In de Franse tekst, in het 5° van het eerste lid van de voorgestelde § 3, de woorden «le concernant et l'intéressant» vervangen door de woorden «le concernant ou l'intéressant».

Verantwoording

Overeenstemming met de Nederlandse tekstversie.

nent et que cet accord ne porte pas préjudice à l'intérêt de l'enfant, entendre l'enfant ne doit pas être obligatoire. Cela peut même susciter l'impression ambiguë chez l'enfant que la décision lui appartient.

N° 4 DE MME NYSSSENS

(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Au 5°, dans le texte français de l'alinéa 3 du § 3 proposé, remplacer les mots «le concernant et l'intéressant» par les mots «le concernant ou l'intéressant».

Justification

Mise en conformité avec la version néerlandaise.

N° 5 DE MME NYSSSENS

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 4)

Art. 2

Au 5°, alinéa 3, du § 3 proposé, remplacer les mots «le concernant et l'intéressant» par les mots «le concernant».

Justification

Voir amendement n° 4.

N° 6 DE MME NYSSSENS

(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Au 5°, dans le texte français de l'alinéa premier du § 3 proposé, remplacer les mots «le concernant et l'intéressant» par les mots «le concernant ou l'intéressant».

Justification

Mise en conformité avec la version néerlandaise.

Nr. 7 VAN MEVROUW NYSSENS

(Subsidiair amendement op amendement nr. 6)

Art. 2

In het 5° van het eerste lid van de voorgestelde § 3, de woorden «of aanbelangt» doen vervallen.

Verantwoording

Om een duidelijke tekst te krijgen, gebruikte men beter een van de termen die in amendement nr. 2 voorkomen. Dit amendement stelt voor een keuze te maken voor het woord «betreft», dat mevrouw de Bethune in haar wetsvoorstel gebruikt en dat overeenstemt met de term die het huidige artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek gebruikt.

Nr. 8 VAN DE DAMES de BETHUNE EN DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

In het voorgestelde eerste lid van dit artikel, de woorden «of door de persoon die deze aanwijst» doen vervallen.

Verantwoording

De hoorzittingen wezen uit dat het van belang is dat enkel de rechter, en geen door hem aangewezen persoon, de minderjarige hoort.

Men moet inderdaad vermijden dat het horen van minderjarigen voor de rechtbank gelijkgesteld wordt met het horen van minderjarigen in het kader van een maatschappelijk of deskundigenonderzoek. In deze laatste gevallen worden de kinderen eveneens gehoord, maar de externe persoon die voor dit «verhoor» instaat (maatschappelijk assistent, psycholoog, arts, ...) zal hetgeen hij verneemt van de minderjarige noodzakelijkerwijs interpreteren in functie van de hem opgedragen taak.

De notie van het spreekrecht voor de minderjarige op zich reeds veronderstelt dat men de tussenkomst van derden tot een minimum beperkt, om elke beïnvloeding of «verkleuring» van het relaas van de minderjarige te vermijden.

Bovendien is het directe contact tussen rechter en minderjarige ook van belangrijke symbolische waarde voor de minderjarige zelf.

Nr. 9 VAN DE DAMES de BETHUNE EN DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

In het voorgestelde eerste lid van dit artikel, de woorden «tenzij de rechter bij een speciaal gemoti-

N° 7 DE MME NYSSENS(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 6)

Art. 2

Au 5°, alinéa premier, du § 3 proposé, remplacer les mots «le concernant et l'intéressant» par les mots «le concernant».

Justification

Il convient, pour la clarté du texte, d'utiliser un des termes retenus dans l'amendement n° 2. Le présent amendement propose de retenir le mot «concernant» retenu par Mme de Bethune dans sa proposition de loi qui correspond à la terminologie utilisée dans l'actuel article 931 du Code judiciaire.

Clotilde NYSSENS.

N° 8 DE MMES de BETHUNE ET DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

À l'alinéa 1er de cet article, supprimer les mots «ou la personne désignée par ce dernier».

Justification

Les auditions ont montré qu'il était important que ce soit le juge, et non une personne désignée par ce dernier, qui entende le mineur.

Il faut en effet éviter de mettre sur le même pied l'audition de mineurs devant un tribunal et l'audition de mineurs dans le cadre d'une enquête sociale ou d'une expertise. Dans ces derniers cas, l'on entend également les enfants, mais la personne extérieure qui est chargée de procéder à l'«audition» (assistant social, psychologue, médecin, ...) interprétera nécessairement les renseignements fournis par le mineur en fonction de la mission qui lui est confiée.

La notion de droit de parole du mineur proprement dite suppose que l'on réduise au maximum l'intervention de tiers, pour que le récit du mineur ne soit pas influencé ou altéré.

Qui plus est, le contact direct entre le juge et le mineur a aussi une valeur symbolique importante pour le mineur lui-même.

N° 9 DE MMES de BETHUNE ET DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

À l'alinéa 1er de cet article, supprimer les mots «sauf si le juge estime, par une décision spécialement

veerde beslissing oordeelt dat het een zaak betreft van kennelijk ondergeschikt belang» **en de laatste zin doen vervallen.**

Verantwoording

De huidige voorgestelde bepaling in het wetsvoorstel voorziet dat de rechter bij gemotiveerde beslissing kan afwijken van de oproepingsplicht, wanneer het een zaak betreft van kennelijk ondergeschikt belang.

Aldus wordt vermeden dat de rechter de minderjarige ook moet oproepen in geval van vrij minieme geschilpunten tussen de ouders of ingeval het slechts toekomstige aspecten van de problematiek van gezag of omgang betreft.

Evenwel is de inschatting van dit «kennelijk ondergeschikt belang» mogelijks verschillend naargelang een volwassen rechter, dan wel de minderjarige zelf deze aangelegenheid benadert. Het belang en de inzichten van de minderjarige moeten hierbij primeren. Om derhalve elk risico te vermijden dat een minderjarige niet wordt opgeroepen, omdat de zaak — vanuit de visie van de minderjarige ten onrechte — «van kennelijk ondergeschikt belang» is, wordt voorgesteld deze bepaling te schrappen.

Nr. 10 VAN DE DAMES de BETHUNE EN DE SCHAMPHELAERE

(Subsidiar amendement op amendement nr. 9)

Art. 2

De laatste zin van het voorgestelde eerste lid van dit artikel aanvullen met de woorden «bij dezelfde rechter».

Verantwoording

Er dient verduidelijkt te worden dat het bezwaar dat de minderjarige kan aantekenen tegen de weigering van de rechter om hem te horen, dient te gebeuren voor dezelfde rechtsinstantie die deze gemotiveerde beslissing heeft genomen.

Nr. 11 VAN DE DAMES de BETHUNE EN DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

Aan het voorgestelde tweede lid van dit artikel, volgende wijzigingen aanbrengen:

1° de woorden «of door de persoon die deze aanwijst», doen vervallen.

2° de woorden «of de persoon die hij daartoe heeft aangewezen», doen vervallen.

Verantwoording

Zie de verantwoording bij amendement nr. 8.

motivée, que l'affaire dont il s'agit est d'intérêt manifestement secondaire», **ainsi que la dernière phrase.**

Justification

Dans son état actuel, la proposition de loi offre au juge la possibilité de déroger à l'obligation de convocation par une décision motivée, lorsque l'affaire en question est manifestement d'intérêt secondaire.

Elle évite ainsi que le juge ne doive également convoquer un mineur pour pouvoir l'entendre à propos d'éléments de faible importance dans le litige qui oppose ses parents ou simplement à propos d'aspects secondaires du problème de la garde ou du droit de visite.

Toutefois, un juge et un mineur peuvent avoir une idée différente de ce qui est «manifestement d'intérêt secondaire». C'est l'intérêt et l'avis du mineur qui doivent primer. Nous proposons donc de supprimer cette disposition, pour éviter que le mineur ne soit pas convoqué parce que l'on estimerait que l'affaire est «manifestement d'intérêt secondaire», alors que lui-même serait d'un avis contraire.

N° 10 DE MMES de BETHUNE ET DE SCHAMPHELAERE

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 9)

Art. 2

Dans la dernière phrase de l'alinéa 1er proposé de cet article, compléter la dernière phrase par les mots «après du même juge».

Justification

Il faut préciser que l'appel éventuel du mineur contre le refus du juge de l'entendre doit être interjeté devant la même instance judiciaire que celle qui a pris la décision motivée en question.

N° 11 DE MMES de BETHUNE ET DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

Apporter à l'alinéa 2 proposé de cet article, les modifications suivantes:

1° Supprimer les mots «ou la personne désignée par ce dernier».

2° Supprimer les mots «ou après que la personne qu'il a désignée à cet effet aura constaté».

Justification

Voir la justification de l'amendement n° 8.

Nr. 12 VAN DE DAMES de BETHUNE EN DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

In het voorgestelde tweede lid van dit artikel, de voorlaatste zin doen vervallen.

Verantwoording

Zie de verantwoording bij amendement nr. 9.

Nr. 13 VAN DE DAMES de BETHUNE EN DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

In het voorgestelde tweede lid van dit artikel, de laatste zin aanvullen met de woorden « bij dezelfde rechter ».

Verantwoording

Zie de verantwoording bij amendement nr. 10.

Nr. 14 VAN DE DAMES de BETHUNE EN DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

Het voorgestelde derde lid van dit artikel vervangen als volgt :

« De minderjarige kan weigeren aan de oproeping van de rechter gevolg te geven. Deze weigering moet worden medegedeeld door de minderjarige door terugzending van het door hem ondertekende oproepingsbericht aan de griffie van de rechtbank. Het oproepingsbericht vermeldt de bepalingen van dit lid.

De advocaat van de minderjarige ontvangt in elk geval een afschrift van het oproepingsbericht. Indien de minderjarige weigert aan de oproeping van de rechter gevolg te geven, dient deze weigering eveneens door de advocaat te worden medegedeeld door terugzending van het door de advocaat ondertekende afschrift van het oproepingsbericht aan de griffie van de rechtbank. De advocaat kan de minderjarige, die weigert aan de oproeping van de rechter gevolg te geven, vertegenwoordigen. »

Verantwoording

De hoorzittingen wezen uit dat de verschijningsplicht voor de minderjarige soms een ongewenste belasting kan uitmaken voor de minderjarige. Een oproepingsplicht kan derhalve volstaan.

Om evenwel te vermijden dat de minderjarige onder externe druk zou weigeren aan de oproeping van de rechter gevolg te

N° 12 DE MMES de BETHUNE ET DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

À l'alinéa 2 proposé de cet article, supprimer l'avant-dernière phrase.

Justification

Voir la justification de l'amendement n° 9.

N° 13 DE MMES de BETHUNE ET DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

À l'alinéa 2 proposé de cet article, compléter la dernière phrase par les mots « auprès du même juge ».

Justification

Voir la justification de l'amendement n° 10.

N° 14 DE MMES de BETHUNE ET DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

Remplacer l'alinéa 3 proposé de cet article par ce qui suit :

« Le mineur peut refuser de donner suite à la convocation du juge. Il doit communiquer ce refus en renvoyant au greffe du tribunal l'avis de convocation signé par lui. L'avis de convocation mentionne les dispositions du présent alinéa.

L'avocat du mineur reçoit en tout cas une copie de l'avis de convocation. Si le mineur refuse de donner suite à la convocation du juge, l'avocat doit également communiquer ce refus en renvoyant au greffe du tribunal la copie de l'avis de convocation signée par lui. L'avocat peut représenter le mineur qui refuse de donner suite à la convocation du juge. »

Justification

Les auditions ont indiqué que l'obligation, pour le mineur, de comparaître peut être parfois pour ce dernier une source d'embarras indésirée. Une obligation de convocation peut donc suffire.

Toutefois, pour éviter que le mineur ne refuse, sous l'effet d'une pression extérieure, de donner suite à la convocation du juge et

geven en te garanderen dat de minderjarige wel degelijk geïnformeerd werd nopens zijn recht om te worden gehoord, wordt voorzien dat de minderjarige zijn weigering om te verschijnen enkel kan mededelen door terugzending van het door hem ondertekende oproepingsbericht aan de griffie van de rechtbank.

Het amendement dient te worden samengelezen met het wetsvoorstel tot instelling van jeugdadvocaten voor minderjarigen van mevrouw Lindekens (Stuk Senaat, nr. 2-256/1, 1999-2000). Dit wetsvoorstel voorziet dat elke minderjarige in elk geding dat hem aanbelangt wordt bijgestaan door een advocaat, die ambtshalve kan worden aangeduid ingeval de minderjarige zelf geen jeugdadvoocaat heeft gekozen.

Deze toevoeging van de advocaat voor de minderjarige creëert een bijkomende waarborg in het kader van de effectiviteit van de oproepingsplicht van de minderjarige en de informatieplicht van de rechtbank hieromtrent.

Deze advocaat dient immers steeds een afschrift van het oproepingsbericht te ontvangen. Zo de advocaat van de minderjarige verneemt dat hij niet wenst te verschijnen, dient ook deze advocaat het afschrift van het oproepingsbericht te ondertekenen en terug te zenden aan de griffie van de rechtbank. In elk geval kan de advocaat de minderjarige voor de rechter vertegenwoordigen, zo de minderjarige niet wenst te verschijnen.

Nr. 15 VAN DE DAMES de BETHUNE EN DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

Het voorgestelde zesdelid vandit artikel vervangen als volgt :

« De minderjarige wordt alleen gehoord, met bijstand van zijn advocaat. Hij kan zich ook laten vergezellen door een vertrouwenspersoon die onafhankelijk is van de partijen in het geding. Deze vertrouwenspersoon kan op eigen verzoek de mening van de minderjarige toelichten. »

Verantwoording

Om belangentegenstelling te vermijden dient te worden bepaald dat de vertrouwenspersoon die de minderjarige kan vergezellen bij het uitoefenen van het spreekrecht van deze minderjarige, onafhankelijk moet zijn van de partijen in het geding.

Tevens dient gespecificeerd dat deze vertrouwenspersoon niet enkel de minderjarige kan vergezellen, maar de rechtbank ook het woord kan vragen om de mening van de minderjarige toe te lichten. De vertrouwenspersoon kan aldus de functie van « geheugen » van de minderjarige vervullen, waar de advocaat zich essentieel als vertolker van de mening van de minderjarige opstelt.

Nr. 16 VAN DE DAMES de BETHUNE EN DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

Het voorgestelde laatste lid van dit artikel aanvullen als volgt :

« Het proces-verbaal wordt aan de minderjarige voorgelezen en door hem ondertekend voor akkoord. »

pour garantir qu'il a été informé effectivement de son droit d'être entendu, nous prévoyons qu'il ne peut communiquer son refus de comparaître qu'en renvoyant au greffe du tribunal l'avis de convocation signé par lui.

L'amendement doit être lu en corrélation avec la proposition de loi instituant les avocats des mineurs de Mme Lindekens (doc. Sénat, n° 2-256/1, 1999-2000). Cette proposition de loi prévoit que, dans toute instance le concernant ou touchant à son intérêt, tout mineur est assisté par un avocat qui pourra lui être commis d'office s'il n'a pas fait lui-même le choix d'un avocat des mineurs.

La désignation d'office d'un avocat chargé d'assister le mineur constitue une garantie complémentaire dans ce système d'obligation de convocation et d'obligation d'information du mineur par le tribunal.

Cet avocat doit en effet toujours recevoir une copie de l'avis de convocation. Si l'avocat du mineur apprend que ce dernier ne désire pas comparaître, il doit, lui aussi, signer la copie de l'avis de convocation et la renvoyer au greffe du tribunal. En tout cas, si le mineur ne désire pas comparaître, l'avocat peut le représenter devant le juge.

N° 15 DE MMES de BETHUNE ET DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

Remplacer l'alinéa 6 proposé de cet article par la disposition suivante :

« Le mineur est entendu seul, avec l'assistance de son avocat. Il peut aussi se faire accompagner d'une personne de confiance indépendante des parties à l'instance. Cette personne de confiance peut, à sa propre demande, expliquer le point de vue du mineur. »

Justification

Pour prévenir les conflits d'intérêts, il convient de disposer que la personne de confiance qui peut accompagner le mineur dans l'exercice de son droit de parole, doit être indépendante des parties à l'instance.

Il faut également préciser que cette personne de confiance peut non seulement accompagner le mineur, mais aussi demander la parole au tribunal pour expliquer son point de vue. La personne de confiance peut remplir ainsi la fonction de « mémoire » du mineur, l'avocat jouant essentiellement le rôle d'interprète du point de vue du mineur.

N° 16 DE MMES de BETHUNE ET DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

Compléter le dernier alinéa proposé de cet article par la disposition suivante :

« Le procès-verbal est lu au mineur puis signé pour accord par ce dernier. »

Verantwoording

Om elk risico op foutieve interpretatie en mogelijke betwistingen te vermijden, is het noodzakelijk dat de minderjarige zijn akkoord dient te geven aan het opgemaakte proces-verbaal. Deze procedure verzekert dat de rechter en de minderjarige elkaar tijdens het onderhoud duidelijk hebben begrepen.

Sabine de BETHUNE.
Mia DE SCHAMPHELAERE.

Nr. 17 VAN MEVROUW de BETHUNE

Art. 4

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Artikel 4 van het wetsvoorstel strekt ertoe artikel 51 van de jeugdbeschermingswet in zijn geheel op te heffen.

Evenwel heeft dit artikel 51 niet enkel betrekking op de oproepingsplicht van de minderjarige in een aantal specifieke gevallen, maar evenzeer op de oproepingsplicht van de ouders, de voogd of de personen aan wie de bewaring van het kind is toevertrouwd (onder meer in het kader van een huwelijk van de minderjarige, beslissingen met betrekking tot het ouderlijk gezag, intrekking van ontvoogding bij ontvoogde minderjarigen, ...)

De gehele schrapping van dit artikel is dus niet wenselijk.

Dat artikel 51, in de mate het een oproepingsplicht instelt voor de minderjarige, aldus een dubbel gebruik zou uitmaken volstaat evenmin om deze bepalingen ten zijnen opzichte te schrappen. Integendeel is het aangewezen dat de wet duidelijk voorziet dat, naast de gemeenrechtelijke regeling zoals die wordt voorgesteld in artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek, in de opgesomde gevallen de minderjarige zeker dient te worden opgeroepen: aldus wordt een extra waarborg gecreëerd, waarop de bepalingen van artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing zijn.

Deze specificatie met betrekking tot de oproepingsplicht wordt overigens ook voorzien voor concrete gevallen in het kader van het wetsontwerp tot wijziging van verschillende bepalingen inzake de voogdij over de minderjarigen (Stuk Senaat, nr. 2-509), zonder dat de algemene regeling van artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek, hierdoor wordt aangetast.

Bovendien voorziet artikel 51, derde lid een — strafrechtelijk gesanctioneerde — verschijningsplicht voor de andere gevallen waaromtrent de jeugdrechtbank bevoegd is, en die niet uitdrukkelijk vernoemd zijn in dit artikel 51. Het betreft hier een verschijningsplicht inzake de als misdrijf omschreven feiten; de verschijningsplicht is in dit geval gerechtvaardigd.

Nr. 18 VAN MEVROUW de BETHUNE

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

Het voorgestelde 2° doen vervallen.

Verantwoording

1. Het regeringsamendement strekt ertoe dat een minderjarige niet langer beneden de volle leeftijd van vijftien jaar niet onder ede

Justification

Pour prévenir tout risque d'interprétation erronée et d'éventuelles contestations, il faut prévoir que le mineur doit marquer son accord sur le procès-verbal qui a été dressé. Cette procédure fournit l'assurance que le juge et le mineur se sont bien compris au cours de l'entretien.

N° 17 DE MME de BETHUNE

Art. 4

Supprimer cet article.

Justification

L'article 4 de la proposition de loi tend à abroger intégralement l'article 51 de la loi relative à la protection de la jeunesse.

Toutefois, cet article 51 concerne non pas seulement l'obligation de convocation du mineur dans une série de cas spécifiques, mais aussi l'obligation de convocation des parents, du tuteur ou des personnes à qui la garde de l'enfant a été confiée (entre autres dans le cadre d'un mariage du mineur, de décisions relatives à l'autorité parentale, du retrait de l'émancipation pour les mineurs émancipés, ...).

Il n'est donc pas souhaitable d'abroger intégralement cet article.

L'argument selon lequel l'article 51 ferait double emploi, dans la mesure où il instaure une obligation de convocation du mineur, ne suffit pas non plus pour justifier l'abrogation des dispositions concernant le mineur. Au contraire, il serait souhaitable que la loi prévoie clairement, en sus du régime de droit commun qui est inscrit à l'article 931 proposé du Code judiciaire, que le mineur doit en tout cas être convoqué dans les cas qui ont été énumérés; on crée ainsi une garantie supplémentaire à laquelle les dispositions de l'article 931 du Code judiciaire sont applicables.

Cette précision relative à l'obligation de convocation qui est d'ailleurs inscrite aussi dans le projet de loi modifiant diverses dispositions légales en matière de tutelle des mineurs pour ce qui est des cas concrets (doc. Sénat, n° 2-509), ne porte nullement atteinte au régime général de l'article 931 du Code judiciaire.

En outre, l'article 51, alinéa 3, prévoit une obligation de comparution — et des sanctions pénales à infliger en cas de non-respect de celle-ci — dans les autres cas relevant de la compétence du tribunal de la jeunesse qui ne sont pas mentionnés explicitement à l'article 51. Il s'agit d'une obligation de comparution dans des affaires concernant des faits érigés en infraction; dans ce cas, l'obligation de comparution est justifiée.

N° 18 DE MME de BETHUNE

(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Supprimer le 2° proposé.

Justification

1. Selon l'amendement du gouvernement, un mineur ne devra plus être âgé de quinze ans révolus pour pouvoir être entendu sous

mag worden gehoord (zoals de huidige bepaling van artikel 931, eerste lid van Gerechtelijk Wetboek voorziet), maar dat een minderjarige reeds vanaf 12 jaar onder ede mag worden gehoord.

Deze wijziging is niet wenselijk, nu een minderjarige van 12 jaar weliswaar in staat is om zich een eigen mening te vormen, maar niet steeds de draagwijdte van verklaringen onder ede afgelegd kan inschatten.

Deze verklaringen kunnen enkel als inlichtingen gelden.

2. De door de regering voorgestelde wijziging is volgens de verantwoording van het amendement tevens ingegeven om eenvormigheid te bereiken met de door de regering voorgestelde leeftijdsgrens van 12 jaar in de andere leden van artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek.

De door de regering voorgestelde leeftijdsgrens van 12 jaar houdt echter geen rekening met het feit dat minderjarigen reeds vanaf de leeftijd van 7 jaar in staat zijn om een mening te hebben, om een klare en eerlijke kijk op hun dagelijkse levenssituatie te hebben en aan een rechter te vertellen wat ze voelen en wat ze denken in aangelegenheden die hen persoonlijk aanbelangen (zie ook Maes, C., Stappers, L., Bouteligier, L., Degrande, D. et Van Gils, J. (red) *Mogen wij nu iets zeggen? Over kinderen, echtscheiding en hun recht om gehoord te worden*, Brugge, Die Keure, 1996, blz. 21).

Omdat de leeftijdsgrens van 12 jaar dus niet kan weerhouden worden in de verdere bepalingen van artikel 931, kan het argument van de «eenvormigheid» met het eerste lid niet worden weerhouden.

Nr. 19 VAN MEVROUW de BETHUNE

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

In het 5°, eerste lid, van de voorgestelde § 3, het woord «twaalf» vervangen door het woord «zeven».

Verantwoording

De door de regering voorgestelde leeftijdsgrens van 12 jaar houdt geen rekening met het feit dat minderjarigen reeds vanaf de leeftijd van 7 jaar in staat zijn om een mening te hebben, om een klare en eerlijke kijk op hun dagelijkse levenssituatie te hebben en aan een rechter te vertellen wat ze voelen en wat ze denken in aangelegenheden die hen persoonlijk aanbelangen (zie ook Maes, C., Stappers, L., Bouteligier, L., Degrande, D. et Van Gils, J. (red.), *Mogen wij nu iets zeggen? Over kinderen, echtscheiding en hun recht om gehoord te worden*, Brugge, Die Keure, 1996, blz. 21).

Omdat de leeftijdsgrens van 12 jaar dus niet kan weerhouden worden in de verdere bepalingen van artikel 931, kan het argument van de «eenvormigheid» met het eerste lid niet worden weerhouden.

Om deze redenen is het dan ook realistisch om het invoeren van de oproepingsplicht te laten ingaan vanaf zeven jaar, zijnde de leeftijd waarop een kind verbaal zijn mening behoorlijk kan weergeven. Deze leeftijdsgrens van zeven jaar werd overigens bijgetreden door een grote meerderheid van de experten tijdens de hoorzittingen.

serment (comme le prévoit la disposition en vigueur de l'article 931, alinéa 1er, du Code judiciaire) et pourra être entendu sous serment dès l'âge de douze ans.

Cette modification n'est pas souhaitable, étant donné qu'un mineur de douze ans, qui est certes capable de se former une opinion personnelle, n'est pas toujours capable de mesurer toute la portée de déclarations faites sous serment.

Ces déclarations peuvent servir uniquement de renseignements.

2. D'après la justification de l'amendement, la modification proposée par le gouvernement vise à appliquer uniformément la limite d'âge de douze ans qu'il a également proposé d'inscrire dans les autres alinéas de l'article 931 du Code judiciaire.

La limite d'âge de douze ans qui est proposée par le gouvernement ne tient toutefois pas compte du fait que les mineurs sont capables, dès l'âge de sept ans, de se forger une opinion, de se faire une idée claire et honnête de leur situation de vie quotidienne et de dire à un juge ce qu'ils ressentent et ce qu'ils pensent dans des affaires qui les concernent personnellement (voir également Maes, C., Stappers, L., Bouteligier, L., Degrande, D. et Van Gils, J. (red) *Mogen wij nu iets zeggen? Over kinderen, echtscheiding en hun recht om gehoord te worden*, Bruges, Die Keure, 1996, p. 21).

Comme on ne peut pas inscrire la limite d'âge de douze ans dans les autres dispositions de l'article 931, l'argument de «uniformisation de la limite d'âge» dans tous les alinéas dudit article 931 ne peut pas être retenu.

N° 19 DE MME de BETHUNE

(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Au 5°, alinéa 1er, du § 3 proposé, remplacer le mot «douze» par le mot «sept».

Justification

La limite d'âge de douze ans qui est proposée par le gouvernement ne tient toutefois pas compte du fait que les mineurs sont capables, dès l'âge de sept ans, de se forger une opinion, de se faire une idée claire et honnête de leur situation de vie quotidienne et de dire à un juge ce qu'ils ressentent et ce qu'ils pensent dans des affaires qui les concernent personnellement (voir également Maes, C., Stappers, L., Bouteligier, L., Degrande, D. et Van Gils, J. (red.), *Mogen wij nu iets zeggen? Over kinderen, echtscheiding en hun recht om gehoord te worden*, Brugge, Die Keure, 1996, p. 21).

Comme on ne peut donc pas inscrire la limite d'âge de douze ans dans les autres dispositions de l'article 931, l'argument de «l'uniformisation de la limite d'âge» dans tous les alinéas dudit article 931 ne peut pas être retenu.

Pour ces raisons, il est réaliste d'instaurer l'obligation de convocation à partir de l'âge de sept ans, c'est-à-dire l'âge auquel un enfant peut exprimer verbalement son opinion de manière satisfaisante. La limite d'âge de sept ans a d'ailleurs été confirmée par la grande majorité des experts lors des auditions.

Nr. 20 VAN MEVROUW de BETHUNE

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

In het 5°, aan de voorgestelde § 3, volgende wijzigingen aanbrengen :

1° In het eerste lid de woorden « tenzij de rechter bij een bijzonder gemotiveerde beschikking, oordeelt dat het een zaak betreft van kennelijk ondergeschikt belang » **doen vervallen.**

2° Het tweede lid doen vervallen.

Verantwoording

1° Deze bepaling voorziet dat de rechter bij gemotiveerde beslissing kan afwijken van de oproepingsplicht, wanneer het een zaak betreft van kennelijk ondergeschikt belang.

Aldus wordt vermeden dat de rechter de minderjarige ook moet oproepen in geval van vrij minieme geschilpunten tussen de ouders of ingeval het slechts bijkomstige aspecten van de problematiek van gezag of omgang betreft.

Evenwel is de inschatting van dit « kennelijk ondergeschikt belang » mogelijks verschillend naargelang een volwassen rechter, dan wel de minderjarige zelf deze aangelegenheid benadert. Het belang en de inzichten van de minderjarige moeten hierbij primeren. Om derhalve elk risico te vermijden dat een minderjarige niet wordt opgeroepen, omdat de zaak — vanuit de visie van de minderjarige ten onrechte — « van kennelijk ondergeschikt belang » is, wordt voorgesteld deze bepaling te schrappen.

2° Nu deze weigeringsmogelijkheid in geval van « kennelijk ondergeschikt belang » wordt geschrapt, is de bepaling houdende een mogelijkheid van bezwaar tegen deze weigeringsbeschikking overbodig, en dient deze te worden geschrapt.

Nr. 21 VAN MEVROUW de BETHUNE

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

In het 5°, in de voorgestelde § 3, derde lid, het woord « twaalf » **vervangen door het woord** « zeven ».

Verantwoording

Zie de verantwoording bij amendement nr. 19.

Nr. 22 VAN MEVROUW de BETHUNE

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

In het 5°, in de voorgestelde § 3, derde lid, de woorden « op dezelfde wijze » **vervangen door de woorden** « in elke zaak die hem betreft of aanbelangt ».

N° 20 DE MME de BETHUNE(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Apporter les modifications suivantes au § 3, 5°, proposé :

1° à l'alinéa 1er, supprimer les mots « sauf si le juge estime, par une ordonnance spécialement motivée, que l'affaire dont il s'agit est d'intérêt manifestement secondaire ».

2° supprimer l'alinéa 2.

Justification

1° Cette disposition prévoit que le juge peut, par décision motivée, déroger à l'obligation de convoquer le mineur dans une affaire d'intérêt manifestement secondaire.

Le juge évite ainsi d'avoir à convoquer le mineur lorsqu'il n'y a que des points de discorde assez minimes entre les parents et lorsqu'il n'est question que d'aspects accessoires du problème du droit de garde ou du droit de visite.

Il se pourrait toutefois qu'un juge adulte et un mineur apprécient différemment cet « intérêt manifestement secondaire ». L'intérêt et le point de vue du mineur doivent primer à cet égard. L'on propose par conséquent de supprimer cette disposition pour éviter tout risque de non-convoocation d'un mineur dans une affaire au motif que celle-ci aurait été jugée « d'intérêt manifestement secondaire », à tort selon le mineur.

2° La possibilité de refus en cas « d'intérêt manifestement secondaire » ayant été supprimée, il y a lieu aussi de supprimer la disposition ouvrant une voie de recours contre l'ordonnance de refus qui est devenue superflue.

N° 21 DE MME de BETHUNE(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Au 5°, dans le § 3 proposé, alinéa 3, remplacer le mot « douze » **par le mot** « sept ».

Justification

Voir la justification de l'amendement n° 19.

N° 22 DE MME de BETHUNE(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Au 5°, dans le § 3 proposé, alinéa 3, remplacer les mots « de la même manière » **par les mots** « dans toute affaire le concernant et l'intéressant ».

Verantwoording

Het is niet duidelijk wat wordt bedoeld met de woorden «op dezelfde wijze», nu in de voorgaande leden van § 3 geen bepaling wordt opgenomen over «de wijze» waarop de minderjarige die de voorgestelde leeftijdsgrens wél heeft bereikt wordt gehoord.

Allicht wordt bedoeld dat de minderjarige die de leeftijdsgrens niet heeft bereikt, wordt gehoord onder dezelfde voorwaarden als dit het geval is voor de minderjarige die de leeftijdsgrens wel heeft bereikt, met name: «in elke zaak die hem betreft of aanbelangt». Het is dan ook aangewezen om dit aldus op te nemen in de tekst.

Nr. 23 VAN MEVROUW de BETHUNE

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

Het vierde lid van de voorgestelde § 3 vervangen als volgt:

«De minderjarige kan weigeren aan de oproeping van de rechter gevolg te geven. Deze weigering moet worden medegedeeld door de minderjarige door terugzending van het door hem ondertekende oproepingsbericht aan de griffie van de rechtbank. Het oproepingsbericht vermeldt de bepalingen van dit lid.

De advocaat van de minderjarige ontvangt in elk geval een afschrift van het oproepingsbericht. Indien de minderjarige weigert aan de oproeping van de rechter gevolg te geven, dient deze weigering eveneens door de advocaat te worden medegedeeld door terugzending van het door de advocaat ondertekende afschrift van het oproepingsbericht aan de griffie van de rechtbank. De advocaat kan de minderjarige, die weigert aan de oproeping van de rechter gevolg te geven, vertegenwoordigen.»

Verantwoording

De hoorzittingen wezen uit dat de verschijningsplicht voor de minderjarige soms een ongewenste belasting kan uitmaken voor de minderjarige. Een oproepingsplicht kan derhalve volstaan.

Om evenwel te vermijden dat de minderjarige onder externe druk zou weigeren aan de oproeping van de rechter gevolg te geven en te garanderen dat de minderjarige wel degelijk geïnformeerd werd nopens zijn recht om te worden gehoord, wordt voorzien dat de minderjarige zijn weigering om te verschijnen enkel kan mededelen door terugzending van het door hem ondertekende oproepingsbericht aan de griffie van de rechtbank.

Het amendement dient te worden samengelezen met het wetsvoorstel tot instelling van jeugdadvocaten voor minderjarigen van mevrouw Lindekens (Stuk Senaat, nr. 2-256/1). Dit wetsvoorstel voorziet dat elke minderjarige in elk geding dat hem aanbelangt wordt bijgestaan door een advocaat, die ambtshalve kan worden aangeduid ingeval de minderjarige zelf geen jeugdadvocaat heeft gekozen.

Deze toevoeging van de advocaat voor de minderjarige creëert een bijkomende waarborg in het kader van de effectiviteit van de oproepingsplicht van de minderjarige en de informatieplicht van de rechtbank hieromtrent.

Justification

L'on ne voit pas très bien ce qu'il y a lieu d'entendre par les mots «de la même manière» qui figurent à l'alinéa 3 du § 3, étant donné qu'aucune disposition des alinéas précédents ne traite de la «manière» d'entendre le mineur ayant atteint la limite d'âge proposée.

Sans doute veut-on dire que le mineur qui n'a pas atteint la limite d'âge est entendu aux mêmes conditions que le mineur qui l'a atteinte, plus précisément «dans toute affaire le concernant et l'intéressant». Il convient de le préciser dans le texte.

N° 23 DE MME de BETHUNE

(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Remplacer l'alinéa 4 proposé du § 3 par les dispositions suivantes:

«Le mineur peut refuser de donner suite à la convocation du juge. Il doit communiquer ce refus en renvoyant au greffe du tribunal l'avis de convocation signé par lui. L'avis de convocation mentionne les dispositions du présent alinéa.

L'avocat du mineur reçoit en tout cas une copie de l'avis de convocation. Si le mineur refuse de donner suite à la convocation du juge, l'avocat doit également communiquer ce refus en renvoyant au greffe du tribunal la copie de l'avis de convocation signée par lui. L'avocat peut représenter le mineur qui refuse de donner suite à la convocation du juge.»

Justification

Les auditions ont indiqué que l'obligation, pour le mineur, de comparaître peut être parfois pour ce dernier une source d'embarras indésiré. Une obligation de convocation peut donc suffire.

Toutefois, pour éviter que le mineur ne refuse, sous l'effet d'une pression extérieure, de donner suite à la convocation du juge et pour garantir qu'il a été informé effectivement de son droit d'être entendu, nous prévoyons qu'il ne peut communiquer son refus de comparaître qu'en renvoyant au greffe du tribunal l'avis de convocation signé par lui.

L'amendement doit être lu en corrélation avec la proposition de loi instituant les avocats des mineurs de Mme Lindekens (doc. Sénat, n° 2-256/1, 1999-2000). Cette proposition de loi prévoit que, dans toute instance le concernant ou touchant à son intérêt, tout mineur est assisté par un avocat qui pourra lui être commis d'office s'il n'a pas fait lui-même le choix d'un avocat des mineurs.

La désignation d'office d'un avocat chargé d'assister le mineur constitue une garantie complémentaire dans ce système d'obligation de convoquer le mineur et d'informer par le tribunal.

Deze advocaat dient immers steeds een afschrift van het oproepingsbericht te ontvangen. Zo de advocaat van de minderjarige verneemt dat hij niet wenst te verschijnen, dient ook deze advocaat het afschrift van het oproepingsbericht te ondertekenen en terug te zenden aan de griffie van de rechtbank. In elk geval kan de advocaat de minderjarige voor de rechter vertegenwoordigen, zo de minderjarige niet wenst te verschijnen.

Nr. 24 VAN MEVROUW de BETHUNE

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

In het 5°, in de voorgestelde § 3, vijfde lid, tussen de woorden « wie ook » en de woorden « de griffie », de woorden « zijn advocaat » invoegen.

Verantwoording

De lezing van de voorgestelde bepaling bepaalt dat enkel de rechter en de griffier aanwezig zijn bij het horen van de minderjarige.

Uiteraard dient ook zijn advocaat bij dit verhoor aanwezig te kunnen zijn.

Nr. 25 VAN MEVROUW de BETHUNE

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

In het 5°, in de voorgestelde § 3, derde lid, de woorden « behalve wanneer de rechter in het belang van de minderjarige beslist dat een door hem daartoe aangewezen persoon de minderjarige moet vergezellen, dan wel bijstaan » vervangen als volgt :

« Hij kan zich laten vergezellen door een vertrouwenspersoon die onafhankelijk is van de partijen in het geding. Deze vertrouwenspersoon kan op eigen verzoek de mening van de minderjarige toelichten. »

Verantwoording

De bepalingen het regeringsamendement voorzien dat een vertrouwenspersoon de minderjarige enkel kan vergezellen dan wel bijstaan, eenmaal de rechter hier de machtiging toe geeft en indien deze meent dat in het belang van de minderjarige is. Bovendien is het volgens het regeringsamendement aan de rechter om te bepalen of deze persoon enkel dient te vergezellen (« fysieke bijstand ») dan wel de minderjarige kan bijstaan (« wat meer is dan gewoon vergezellen »).

De mogelijkheid om te worden vergezeld door een vertrouwenspersoon, die in alle gevallen ook toelichting kan verschaffen bij de mening van de minderjarige, dient een recht te zijn van de minderjarige, en geen mogelijkheid die hem door de rechter kan worden toegestaan; dit werd tevens bevestigd in de hoorzittingen. Overigens kan het belang van de minderjarige vaak pas efficiënt worden getoetst precies door tussenkomst van de vertrouwenspersoon, om het oordeel van de rechter hierin te helpen vormen.

Om belangentegenstelling te vermijden dient te worden bepaald dat de vertrouwenspersoon die de minderjarige kan ver-

Cet avocat doit en effet toujours recevoir une copie de l'avis de convocation. Si l'avocat du mineur apprend que ce dernier ne désire pas comparaître, il doit, lui aussi, signer la copie de l'avis de convocation et la renvoyer au greffe du tribunal. En tout cas, si le mineur ne désire pas comparaître, l'avocat peut le représenter devant le juge.

N° 24 DE MME de BETHUNE

(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Au 5°, dans le § 3, alinéa 5, proposé, insérer, entre les mots « à l'exception » et les mots « du greffier », les mots « de son avocat et ».

Justification

Selon la disposition proposée, seuls le juge et le greffier sont présents à l'audition du mineur.

Il va de soi que son avocat doit, lui aussi, y être présent.

N° 25 DE MME de BETHUNE

(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Au 5°, dans le § 3 proposé, alinéa 3, remplacer les mots « sauf lorsque le juge décide dans l'intérêt du mineur qu'une personne qu'il désigne à cette fin doit accompagner, voire assister le mineur. » par la disposition suivante :

« Il peut se faire assister par une personne de confiance indépendante des parties à l'instance. Cette personne de confiance peut, à sa propre demande, préciser le point de vue du mineur. »

Justification

Les dispositions de l'amendement du gouvernement prévoient que le mineur ne peut se faire accompagner ou assister par une personne de confiance qu'avec l'autorisation du juge et à condition que celui-ci considère que c'est dans l'intérêt du mineur. Selon l'amendement du gouvernement, il appartient en outre au juge de déterminer si ladite personne doit simplement accompagner le mineur (« présence physique ») ou si elle peut aussi l'assister (« ce qui est plus que le simple fait d'accompagner »).

La faculté du mineur de se faire accompagner d'une personne de confiance pouvant préciser son point de vue dans tous les cas de figure, doit être un droit et non pas une simple latitude pouvant être donnée par le juge. La chose a été confirmée au cours des auditions. D'ailleurs, l'intérêt du mineur ne peut souvent être mesuré efficacement que grâce à l'intervention de la personne de confiance venant en aide au juge pour qu'il puisse se forger une opinion sur la question.

Pour éviter toute opposition d'intérêts, il y a lieu de prévoir que la personne de confiance qui peut accompagner le mineur lorsque

gezellen bij het uitoefenen van het spreekrecht van deze minderjarige, onafhankelijk moet zijn van de partijen in het geding.

Tevens dient gespecificeerd dat deze vertrouwenspersoon niet enkel de minderjarige kan vergezellen, maar de rechtbank ook het woord kan vragen om de mening van de minderjarige toe te lichten. De vertrouwenspersoon kan aldus de functie van «geheugen» van de minderjarige vervullen, waar de advocaat zich essentieel als vertolker van de mening van de minderjarige opstelt.

Nr. 26 VAN MEVROUW de BETHUNE

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

In het 5°, in de voorgestelde § 3, vijfde lid, de voorlaatste en de laatste zin doen vervallen.

Verantwoording

Deze bepalingen van het regeringsamendement strekken ertoe om alle vergoedingen en kosten die verbonden zijn aan «het bijstaan door een door de rechter aangewezen persoon» te verdelen over de personen die voor hem onderhoudsplichtig zijn.

De verantwoording van het regeringsamendement geeft geen toelichting bij deze bepaling.

In het licht van de door de regering voorgestelde voorafgaande bepaling, waarbij de rechter een «persoon kan aanwijzen om de minderjarige bij te staan» (waarmee klaarblijkelijk de advocaat wordt bedoeld), komt deze bepaling er echter op neer dat de ouders van de minderjarige dienen in te staan voor de kosten verbonden aan deze advocaat.

Deze regeling is niet wenselijk: conform de bepalingen in het wetsvoorstel tot instelling van jeugdadvocaten voor minderjarigen (Stuk Senaat, nr. 2-256/1) van mevrouw Lindekens moeten de kosten en vergoedingen voor deze advocaat ten laste vallen van het ministerie van Justitie.

Nr. 27 VAN MEVROUW de BETHUNE

(Subamendement op amendement nr. 2 van de regering)

Art. 2

In het 5°, de voorgestelde § 3, zevende lid, aanvullen als volgt:

«Het verslag wordt aan de minderjarige voorgelezen en door hem ondertekend voor akkoord.»

Verantwoording

Om elk risico op foutieve interpretatie en mogelijke betwistingen te vermijden, is het noodzakelijk dat de minderjarige zijn akkoord dient te geven aan het opgemaakte proces-verbaal. Deze procedure verzekert dat de rechter en de minderjarige elkaar tijdens het onderhoud duidelijk hebben begrepen.

Sabine de BETHUNE.

celui-ci exerce son droit d'être entendu, doit être indépendante des parties à l'instance.

Il y a lieu aussi de préciser que cette personne de confiance peut non seulement accompagner le mineur mais aussi demander la parole pour préciser le point de vue du mineur. La personne de confiance peut donc faire office de «mémoire» du mineur, tandis que l'avocat se fera essentiellement l'interprète du point de vue du mineur.

N° 26 DE MME de BETHUNE

(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Au 5°, dans le § 3 proposé, alinéa 5, supprimer les deux dernières phrases.

Justification

Les deux dispositions en question de l'amendement du gouvernement visent à répartir l'ensemble des rémunérations et des coûts résultant de l'«assistance d'une personne désignée par le juge» entre les personnes tenues d'une obligation alimentaire à l'égard du mineur.

La justification de l'amendement du gouvernement ne précise en rien ces dispositions.

À la lumière de la disposition précédente qui est proposée par le gouvernement et selon laquelle le juge «peut désigner une personne qui assiste le mineur» (l'on vise manifestement l'avocat en l'espèce), la disposition en question revient à dire que les parents devront supporter les frais d'avocat.

Pareille règle n'est pas souhaitable. En effet, selon la proposition de loi de Mme Lindekens instituant les avocats des mineurs (doc. Sénat, n° 2-256/1), les frais et rémunérations résultant de l'assistance de l'avocat doivent être mis à charge du ministère de la Justice.

N° 27 DE MME de BETHUNE

(Sous-amendement à l'amendement n° 2 du gouvernement)

Art. 2

Au 5°, compléter l'alinéa 7 du § 3 proposé par la disposition suivante:

«Le compte rendu est lu au mineur puis signé pour accord par ce dernier.»

Justification

Pour prévenir tout risque d'interprétation erronée et toute contestation éventuelle, il y a lieu de prévoir que le mineur doit marquer son accord sur le procès-verbal qui a été dressé. Cette procédure fournit l'assurance que le juge et le mineur se sont bien compris au cours de l'entretien.